

Ontwerpbesluit Bargerveen

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Bargerveen**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
 - H7110 *Actief hoogveen
 - H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

Artikel 2

Het besluit tot aanwijzing van het gebied **Bargerveen** als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) van 12 mei 1992 (J 927235; Stcrt. 1992, nr. 94) wordt als volgt gewijzigd:

- a. het aangewezen gebied wordt op de in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit beschreven wijze gewijzigd;
- b. de Nota van toelichting wordt ingetrokken en vervangen door de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit;
- c. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG:
 - A037 Kleine zwaan
 - A082 Blauwe kiekendief
 - A119 Porseleinhoen
 - A222 Velduil
 - A224 Nachtzwaluw

- A272 Blauwborst
A338 Grauwe klauwier
- d. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG:
- A008 Geoorde fuut
A039 Taigarietgans
A039 Toendrarietgans
A153 Watersnip
A275 Paapje
A276 Roodborsttapuit
- e. de kaart voor zover van toepassing op het in de aanhef genoemde besluit wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 genoemde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Bargerveen**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
w.g. G. Verburg

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minInv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Bargerveen waarin opgenomen: Nota van toelichting bij de aanwijzing van Bargerveen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede Nota van toelichting bij de wijziging van het besluit J 927235 tot aanwijzing van Bargerveen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Bargerveen aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt met dit besluit het besluit tot de aanwijzing van Bargerveen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn, inclusief de daarbij behorende Nota van toelichting, gewijzigd. Aan het gebied worden, als Natura 2000-gebied Bargerveen, instandhoudingsdoelstellingen toegekend.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

Artikel 2 van het besluit regelt de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerder genomen besluit tot aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn. Zo wordt de Nota van toelichting, behorende bij het bestaande Vogelrichtlijnbesluit, geheel ingetrokken. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

In artikel 3 van het besluit wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. De term Natura 2000-gebied wordt gereserveerd voor het totaal van de aangewezen gebieden inclusief de daaraan toegekende instandhoudingsdoelstellingen. Deze doelstellingen hebben zowel betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen als op de in artikel 2 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 4 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting worden de aanwijzingen op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld of die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en (vogel)soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent. Eventueel doorgevoerde wijzigingen worden in bijlage B van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van

de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" of "verbetering" gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van oppervlakte en van "behoud" of "verbetering" van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van omvang leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrictlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Bargerveen aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als "Habitatrictlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Bargerveen" en onder nummer NL200002 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn. Het gebied is op 12 mei 1992 (J 927235) onder de naam "Bargerveen" ook aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL200002. Het bestaande Vogelrichtlijnbesluit J 927235 is door middel van dit besluit gewijzigd.

Met betrekking tot het Vogelrichtlijngebied kan er in dit besluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in bijlage B2. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Het Natura 2000-gebied Bargerveen (landelijk gebiedsnummer 33) omvat derhalve het Vogelrichtlijngebied Bargerveen en het Habitatrictlijngebied Bargerveen. Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrictlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000

doelendocument (2006)¹. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)².

Het Natura 2000-gebied Bargerveen ligt in de provincie Drenthe en behoort tot het grondgebied van de gemeente Emmen.

2.1 Beschermdenatuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van het hieronder aangegeven natuurmonument³.

Het staatsnatuurmonument Meerstalblok is aangewezen op 26 juni 1973 (NBOR-7583; Stcrt. 1973, nr. 129).

Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in het vervallen besluit (zie verder hoofdstuk 5). De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Bargerveen in het zuidoosten van Drenthe is het grootste hoogveenrestant van ons land en deel van het ooit zeer uitgestrekte Bourtangerveen op de grens van Nederland en Duitsland. Waar het veen tot dicht aan de minerale ondergrond is verwijderd is na vernatting grote plassen ontstaan. Andere delen zijn in gebruik geweest voor boekweitbrandcultuur. Voor het herstel van hoogveen is gebruik gemaakt van compartimentering met veendammen.

Het gebied bestaat uit rustend en actief hoogveen, droge en vochtige heide en enkele bossen. Vrij grote gebiedsdelen zijn door langdurig gebruik met lichte drainage omgevormd tot schraal grasland (bovenveengraslanden). In het noordelijke deel van het gebied, het Meerstalblok, komen circa 20 meerstallen voor op de onvergraven en weinig vergraven terreinen. Dit zijn voormalige veenmeertjes welke kenmerkend waren voor het centrum van de meest ontwikkelde grote gewelfde hoogveencomplexen. Door de gradiënt naar de Hondsrug is er een grote variatie aan biotopen aanwezig.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Bargerveen behoort tot het Natura 2000-landschap "Hoogvenen".

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel

¹ Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

² Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermdenatuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen⁴.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna⁵.

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden zijn bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoop-eisen van de betrokken vogelsoorten. Het Vogelrichtlijngebied Bargerveen wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van water, hoogveen, natte heide en droge heide die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.⁶

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Bargerveen is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het betreft een uitgestrekt hoogveengebied (onder meer bestaande uit het Amsterdamsche Veld en het Schoonebeekerveld) ten zuidoosten van Klazienaveen dat in het oosten wordt begrensd door de rijksgrens en in het zuiden door de Dr. Ir. H.A. Stheemanstraat.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 2.100 ha. Het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied hebben een gelijke begrenzing. Het Meerstalblok (66 ha) betreft een (voormalig) beschermd natuurmonument dat geheel in het gebied is gelegen. Voor de exacte oppervlakte wordt verwezen naar de legenda van de bij dit besluit behorende kaart. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

De begrenzing van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

⁴ De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).

⁵ Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.

⁶ De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrictlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, of hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722). Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.

Met betrekking tot het grensverloop langs de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in dit gebied: De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als belemmerd worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt

ervan uitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bijvoorbeeld een wegberm langs een graslandperceel).

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrictlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrictlijngebied wordt in paragraaf 4.2.1 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) waarvoor het gebied is aangewezen⁷. Paragraaf 4.2.2 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en vogelsoorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5). In paragraaf 4.3 worden de selectiecriteria vermeld die op Habitatrictlijngebieden van toepassing zijn. Van elk habitatype waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.3 een toelichting gegeven over de betekenis van het gebied in relatie met andere Habitatrictlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing van het Habitatrictlijngebied.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I⁸)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrictlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden

H7110 *Actief hoogveen
Verkorte naam Actieve hoogvenen

betreft het subtype:

H7110A Actieve hoogvenen (*hoogveenlandschap*)

H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is
Verkorte naam Herstellende hoogvenen

⁷ Prioritaire habitattypen zijn in bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

⁸ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

4.2.2 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

- A037** Kleine zwaan (*Cygnus columbianus*)
- A082** Blauwe kiekendief (*Circus cyaneus*)
- A119** Porseleinhoen (*Porzana porzana*)
- A222** Velduil (*Asio flammeus*)
- A224** Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*)
- A272** Blauwborst (*Luscinia svecica*)
- A338** Grauwe klauwier (*Lanius collurio*)

Verder is het gebied aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

- A008** Geoorde fuut (*Podiceps nigricollis*)
- A039** Taigarietgans (*Anser fabalis* ssp. *Fabalis*)
- A039** Toendrarietgans (*Anser fabalis* ssp. *Rossicus*)
- A153** Watersnip (*Gallinago gallinago*)
- A275** Paapje (*Saxicola rubetra*)
- A276** Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*)

Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (1992) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze Nota van toelichting.

4.3 Habitatrictlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁷ geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁹. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding¹⁰. Voor elk habitatype waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.3 een toelichting gegeven.

⁹ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320), ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

¹⁰ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

4.4 Verspreiding habitattypen in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Bargerveen is in het bijzonder bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen (zie verder paragraaf 3.2). De verspreiding van de betreffende habitattypen binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitatype heischrale graslanden (H6230) komt in het Bargerveen voor op vanouds als grasland gebruikte veengronden in het Meerstalblok en het Schoonebeekerveld. Deze heischrale graslandvegetaties zijn relatief soortenrijk en van bijzondere kwaliteit. Het gebied bevat een actieve hoogveenkern (het prioritaire habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A)) die gelegen is in het Meerstalblok. Ook buiten deze actieve hoogveenkern heeft het Bargerveen een venige bodem. De hoogveenbossen en vochtige en droge heiden die voorkomen op de hoogveenslenken en enkele bulten hebben derhalve potentie om tot hoogveen hersteld te worden en worden gerekend tot het habitatype herstellende hoogvenen (H7120).

5. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrictlijn worden bij aanwijzing als Habitatrictlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrictlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrictlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd.

Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie. Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen¹¹ kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006). In bijlage B.4 van deze Nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per habitatype en per vogelsoort.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrictlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijke niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijk kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I)

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt in het Bargerveen vanouds voor op als grasland gebruikte veengronden en is relatief soortenrijk. Het voorkomen op veen van dit habitatype en de soortensamenstelling is van bijzondere kwaliteit en levert een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel. De grootste oppervlakte ligt in aaneengesloten complexen; daarbuiten komen kleine stukjes voor. Sommige hiervan zullen geleidelijk door de ontwikkeling naar actief hoogveen worden verdrongen. Voor behoud van de huidige oppervlakte is daarom herstel op andere plekken nodig.

¹¹ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting.

H7110 *Actieve hoogvenen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A).

Toelichting Het Bargerveen levert één van de grootste bijdragen voor het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A). Hoewel de actieve hoogveenkern (met bijzondere soorten zoals lange zonnedauw en vijfrijig veenmos) nu nog klein is, zijn de perspectieven voor uitbreiding gunstig door kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen (H7120).

H7120 Herstellende hoogvenen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A) is toegestaan.

Toelichting In het Bargerveen zijn sinds 1970 grootschalige vernattingsmaatregelen uitgevoerd. Er zijn goede mogelijkheden om een zodanige kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen te bereiken, dat een groot deel kan overgaan in habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A). De heidevegetaties en bossen op hoogveen worden niet tot de habitatypen vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A), droge heiden (H4030) en hoogveenbossen (H91D0) gerekend, maar maken deel uit van het habitatype herstellende hoogvenen.

5.4 Vogelrichtlijn: broedvogels**A008 Geoorde fuut**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 95 paren.

Toelichting Van oudsher is de geoorde fuut een incidentele broedvogel. Door vernattingsmaatregelen in combinatie met een landelijke toename steeg het aantal broedparen in dit gebied explosief vanaf eind jaren negentig. Maximaal werden 127 paren geteld in 2001. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A082 Blauwe kiekendief

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.

Toelichting Voor de vestiging op de waddeneilanden was de blauwe kiekendief vooral een broedvogel van veengebieden. In recente jaren is zij uit deze habitat nagenoeg verdwenen. Het Bargerveen is één van de weinige resterende broedgebieden van dit type. Vrijwel jaarlijks komt één paartje tot broeden, met in enkele jaren 2 paren.

A119 Porseleinhoen

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 15 paren.

Toelichting Sedert de eerste vernattingsmaatregelen halverwege de jaren tachtig is het porseleinhoen een broedvogel in sterk fluctuerende aantallen. Veruit het hoogste aantal werd vastgesteld in 1985 (71 paren). Sedertdien ontbrak de

soort slechts in één jaar en fluctueren de aantallen tussen 1 en 21 paren. Randen van hoogvenen zijn in potentie stabiele broedplaatsen door een permanent gunstige waterstand in de zomermaanden. Het genoemde aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A153 Watersnip

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 16 paren.

Toelichting Sedert de eerste vernattingsmaatregelen halverwege de jaren tachtig is het aantal broedparen van de watersnip sterk toegenomen tot maximaal 53 in het begin van de jaren negentig. Het nog verder vernatten van dit hoogveengebied is mogelijk de oorzaak voor het duidelijk lagere huidige niveau van gemiddeld 16 paren in de periode 1999-2003.

A222 Velduil

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.

Toelichting Velduilen zijn als broedvogel vrijwel verdwenen van het vaste land van Nederland. Op de waddeneilanden resteert een sterk in aantal teruglopende populatie. Het Bargerveen is één van de weinige resterende broedgebieden buiten de eilanden, maximaal werden 3 paren vastgesteld (2000). Echter ontbrak vooral het afgelopen decennium de velduil in sommige jaren. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de stabiele trend in het gebied.

A224 Nachtzwaluw

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting Hoewel de nachtzwaluw meer een broedvogel is van drogere heidevelden, blijkt de afwisseling van nat en droog zoals deze in het Bargerveen optreedt een flinke populatie te kunnen herbergen. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding van de populatie is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A272 Blauwborst

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.

Toelichting Van oudsher is de blauwborst broedvogel in Zuidoost-Drenthe, met een dieptepunt in het aantal paren begin jaren zeventig. In het Bargerveen is het aantal paren sedert halverwege de jaren zeventig tot halverwege de jaren negentig gestaag toegenomen van circa 10 naar 152 paren in 1994. Daarna lijkt een stabilisatie op te treden met een uitschieter van 183 paren in 2003. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A275 Paapje

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting De landelijke staat van instandhouding is voor het paapje zeer ongunstig. De belangrijkste bolwerken zijn momenteel de vochtige heide- en hoogveengebieden van Drenthe. Zij dienen als essentieel toevluchtsoord voor de Nederlandse populatie. Het Bargerveen levert, na het Fochteloërveen, de grootste bijdrage voor de soort binnen Nederland. Het aantal paren is sedert het hoogtepunt in 1996 (35 paren), weer licht afgenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A276 Roodborsttapuit

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 90 paren.

Toelichting De roodborsttapuit is van oudsher broedvogel in kleine aantallen. Met de teloorgang van de broedpopulatie van het agrarisch cultuurlandschap trad een sterke toename op in natuurgebieden, met name in heide- en hoogveengebieden. In het Bargerveen nam het aantal paren geleidelijk toe tot meer dan 100 paren (maximaal 103 paren in 2002 en 112 paren in 2003). Daarmee wordt het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie gehaald. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A338 Grauwe klauwier

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.

Toelichting Sedert begin jaren negentig broedt meer dan de helft van de Nederlandse grauwe klauwieren in het Bargerveen. Hoewel van oudsher broedvogel in het gebied, kwam het aantal paren tot halverwege de jaren tachtig zelden boven de 10 paren. Daarna trad een sterke toename op tot een maximum van 146 paren in 1997. Als oorzaak worden de ontwikkelingen binnen het gebied genoemd (vernatting, ontwikkeling van struweel) en de toestroom van vogels uit omliggende (Duitse) veengebieden als gevolg van ontginning. Na het hoogtepunt nam de populatie langzaam af (2002 84 paren), met het laagste niveau in 2003 met 43 paren. Het leefgebied in het Bargerveen vraagt een gevarieerd en open hoogveenlandschap met lokaal enige opslag, met een structuurrijke, natte en open tot half-open randzone. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding wordt landelijk als doel uitbreiding van de populatie nagestreefd. Gezien de potentie van het leefgebied kan het gebied in belangrijke mate bijdragen aan de landelijke instandhoudingsdoelstelling. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

5.5 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A037 **Kleine zwaan**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de kleine zwaan met name een functie als slaappleaats. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de vermoedelijke oorzaken van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding liggen niet in dit gebied.

A039 **Taigarietgans**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen taigarietganzen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaappleaats. Het gebied levert als slaappleaats, na de Kampina & Oisterwijkse Vennen, de grootste bijdrage voor de soort binnen het Natura 2000-netwerk. Trendgegevens van het gebied zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig en de internationale populatieomvang stabiel.

A039 **Toendrarietgans**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 17.600 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen toendrarietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaappleaats. Het gebied levert als slaappleaats één van de grootste bijdragen voor de soort binnen het Natura 2000-netwerk. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig en de internationale populatieomvang stabiel.

5.6 Beschermdenatuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied omvat één of meer voormalige beschermdenatuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3 van deze Nota van toelichting). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998, heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen (zoals opgenomen in paragraaf 4.2 van deze Nota van toelichting), maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen. In een handreiking zal voor elk gebied expliciet worden toegelicht hoe de doelen (de natuurwetenschappelijke betekenis en landschappelijke waarden) van voormalige beschermdenatuurmonumenten en de Natura 2000-doelen zich tot elkaar verhouden.

In het beheerplan zullen deze doelen, net als die van Natura 2000 in ruimte en tijd worden uitgewerkt. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis is toegestaan ten gunste van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie aan het einde van dit besluit toegevoegd.

Bijlage A is niet van toepassing op dit besluit.

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

1. Wijzigingen in habitattypen ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1)
2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (paragraaf 4.2.2)
3. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B.1. Wijzigingen in habitattypen ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1)

In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) is het gebied niet aangewezen voor de habitattypen vochtige heiden (H4010) en droge heiden (H4030). Uit nader onderzoek is gebleken dat het voorkomen van deze twee habitattypen is beperkt tot veenbodems, die potentie hebben voor hoogveenherstel. De betreffende vegetaties worden daarom gerekend tot het habitatype herstellende hoogvenen (H7120)¹², waardoor de twee habitattypen als afzonderlijke waarden vervallen.

B.2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (paragraaf 4.2.2)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 1992 is aangewezen, betreffen een opsomming van vogelsoorten waaraan het gebied zijn natuurwetenschappelijke betekenis ontleent. Bij de aanwijzing van 49 Vogelrichtlijngebieden in 2000 is vastgesteld voor welke soorten op grond van artikel 4 van de Vogelrichtlijn een verplichting bestaat voor het treffen van speciale beschermingsmaatregelen in de vorm van de aanwijzing van gebieden (in de Richtlijn aangeduid als "speciale beschermingszones")¹³. Dit betreft in de eerste plaats 46 soorten die zijn opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn¹⁴. Daarnaast zijn gebieden aangewezen voor 51 (andere) trekkende vogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Een gebied wordt slechts aangewezen voor de soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie. De vogelsoorten zijn ontleend aan SOVON & CBS (2005)¹⁵. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. Om ecologische redenen, die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- In vergelijking met de oorspronkelijke aanwijzing zijn zes soorten van bijlage I niet meer opgenomen: wilde zwaan (A038), brandgans (A045), bruine kiekendief (A081), kraanvogel (A127), kemphaan (A151) en zwarte stern (A197). De vermelding van deze vogels in de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten stamt uit de periode van voor 2000 waarin de

¹² Conform het Profielendocument, versie september 2008.

¹³ Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

¹⁴ De Nota van Antwoord (2000) vermeldt 44 soorten van bijlage I waarvoor gebieden kunnen worden aangewezen. Voor één soort zijn geen gebieden aangewezen is omdat er geen vaste verblijfplaatsen zijn (lachstern). Sindsdien zijn verder drie soorten aan bijlage I toegevoegd. Voor twee van deze soorten (strandplevier en dwergmeeuw) waren reeds gebieden aangewezen. Voor de dwerggans worden naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak gebieden aangewezen. Per saldo zijn er dus voor 46 soorten van bijlage I gebieden aangewezen.

¹⁵ SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

gebiedenselectie nog niet werd gebaseerd op aantalscriteria (minimaal voorkomen van 1% van de nationale broedpopulatie in het gebied). Het gebied blijkt daaraan na toetsing aan telgegevens niet te voldoen en is daarmee van onvoldoende betekenis voor de instandhouding van deze soorten op landelijke schaal.

- Voor dertien trekvogelsoorten blijkt het gebied na toetsing niet te voldoen aan de aantalscriteria (ten minste 0,1% van de biogeografische populatie) zoals bedoeld in artikel 4.2: dodaars (A004), kolgans (A041), grauwe gans (A043), krakeend (A051), wintertaling (A052), pijlstaart (A054), tafeleend (A059), brilduiker (A067), goudplevier (A140), grutto (A156), wulp (A160), zwarte ruit (A161), en groenpootruit (A164).
- In afwijking tot de oorspronkelijke aanwijzing zijn de volgende vogelsoorten niet meer opgenomen: havik, boomvalk, sperwer, kwartel, waterral, patrijs, gele kwikstaart, klapekster, bokje, regenwulp en witgatje. Deze soorten behoren niet tot de soorten waarvoor Vogelrichtlijngebieden worden aangewezen conform de in 2000 geformuleerde beleidslijn. Dodaars, krakeend, wintertaling, pijlstaart en tafeleend zijn op basis van dezelfde argumentatie niet meer opgenomen als broedvogels. Hetzelfde geldt voor de watersnip als niet-broedvogel.

B.3. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

H7110A *Actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap*

Ten tijde van de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het prioritaire habitatype actieve hoogvenen twee gebieden geselecteerd: Witterveld (024) en Bargerveen (033). Dit waren toentertijd de enige gebieden waar het habitatype in de vorm van dit subtype bekend was. In het Natura 2000 doelendocument (2006) worden voor dit habitatype twee subtypen onderscheiden: *hoogveenlandschap* (subtype A) en *heideveentjes* (subtype B). Thans heeft het subtype *hoogveenlandschap* van dit habitatype (H7110A) zich in enkele andere gebieden weten te ontwikkelen dankzij de getroffen herstelmaatregelen. Naast Witterveld bevatten Engbertsdijksvenen (040), Buurserzand & Haaksbergerveen (053) en Deurnsche Peel & Mariapeel (139) nu de grootste voorkomens van dit habitatype in ons land, met elk meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Bargerveen is het vijfde belangrijkste gebied met net iets minder dan 15% van de oppervlakte.

H7120 Herstellende hoogvenen

Voor de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) de volgende vijf gebieden als belangrijkste geselecteerd: Fochteloërveen (023)¹⁶, Engbertsdijksvenen (040), Deurnsche Peel & Mariapeel (139)¹⁷, Buurserzand & Haaksbergerveen (053) en Korenburgerveen (061). Toen niet behorend tot de vijf belangrijkste gebieden, maar reeds eerder (1996) aangemeld voor dit habitatype: Groote Peel (140) (Lijstdocument 2004).

De grootste relatieve bijdrage aan de landelijke doelstelling wordt thans geleverd door Bargerveen (033) en Fochteloërveen, met beide meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Tot de vijf belangrijkste gebieden behoren verder Deurnsche Peel & Mariapeel, Engbertsdijksvenen en Wierdense Veld (043). De betekenis van het Wierdense Veld is eerder onderschat, omdat een belangrijk deel van de herstellende hoogvenen toen werd gerekend tot het habitatype droge heiden (H4010). Aamsveen (055) en Wooldse Veen (064) kunnen worden toegevoegd als grensoverschrijdende gebieden. Groote Peel herbergt ook een aanzienlijke oppervlakte (6 tot 15% van de landelijke oppervlakte), maar in tegenstelling tot de andere grote hoogveengebieden is de kwaliteit momenteel slechts voor een klein deel goed en zijn de ontwikkelingskansen voor actieve hoogvenen gering¹⁸. Er zijn hier wel mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering van het habitatype herstellende hoogvenen.

¹⁶ Destijds bekend als Fochteloërveen en Esmeer.

¹⁷ Destijds bekend als Mariapeel en Deurnesepeel.

¹⁸ In de Groote Peel is, in tegenstelling tot de andere hoogveengebieden, herstel tot actieve hoogvenen (H7110) slechts in zeer beperkte mate mogelijk door het optreden van sterke wegzijging van het grondwater doordat het

B.4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van betreffende habitatype of (vogel)soort vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Ook is er een motivatie gegeven indien de gebiedsdoelstelling van het onderhavige gebied afwijkt van de landelijke doelstelling. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (zie Natura 2000 doelendocument, paragraaf 3.3). In de kolom "Populatie" wordt bij vogelsoorten aangegeven of er sprake is van herstel dan wel uitbreiding (†).

B.4.1. Habitatrictlijn: habitattypen

H6230 – *Heischrale graslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	aanwijzingsbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
085	Zwanenwater & Petteerderduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

veen op veel plekken tot het zand is afgegraven. Tengevolge van de geologische opbouw van de ondergrond (aanwezigheid van een dik, goed doorlatend watervoerend pakket, hydrologische basis op ruim 300 m –mv) is herstel van het natuurlijk watersysteem beperkt mogelijk.

133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van het habitatype blauwgraslanden (H6410) is toegestaan¹⁹.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype heischrale graslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Bargerveen wijkt af van de landelijke doelstelling. Het voorkomen en de soortensamenstelling van het habitatype zijn van bijzondere kwaliteit. Behoud van de reeds aanwezige oppervlakte is in dit hoogveengebied derhalve voldoende.

H7110A – *Actieve hoogvenen, hoogveenlandschap				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit ^a				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
024	Witterveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	<i>Dwingelderveld</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
033	Bargerveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
043	<i>Wierdense Veld</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
054	<i>Witte Veen</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
055	<i>Aamsveen</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
061	<i>Korenburgerveen</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
064	<i>Wooldse Veen</i>	<i>ontwikkeling</i>		<i>ontwerpbesluit</i>
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Dit habitatype wordt hersteld door ontwikkeling vanuit habitatype herstellende hoogvenen (H7120).

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A) is op de aspect en oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H7120 – Herstellende hoogvenen				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit				
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding ^a	verbetering	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	uitbreiding ^a	verbetering	ontwerpbesluit
043	Wierdense Veld	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit

¹⁹ Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

061	Korenburgerveen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
064	Wooldse Veen	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Achteruitgang in oppervlakte ten gunste van actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A) is toegestaan¹⁹.

De landelijke staat van instandhouding van het habitatype herstellende hoogvenen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig"²⁰. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

B.4.2. Vogelrichtlijn: broedvogels

A008 – Georde fuut					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	10	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	40	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	95	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	behoud ^a	behoud	20	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	5	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	verbetering	40	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	behoud	40	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	5	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in omvang broedgebied ten gunste van het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) is toegestaan¹⁹.

De landelijke staat van instandhouding van de georde fuut is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling in het gebied Bargerveen sluit aan op de landelijke instandhoudingsdoelstelling.

A082 – Blauwe kiekendief					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	3	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	20	aanwijzingsbesluit
003	Duinen Vlieland	uitbreiding	verbetering	9 (†)	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	40 (†)	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	20 (†)	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	10 (†)	aanwijzingsbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	1	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	4	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de blauwe kiekendief is op de aspecten populatie en leefgebied als "zeer ongunstig" beoordeeld. De landelijke doelstelling omvat een herstelopgave voor het leefgebied en een doelniveau dat ruim driemaal groter is dan de populatie in de peilperiode 1999-2003 (78 paren): "behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie tot 250 paren". Vanwege de aard van het leefgebied is de broedpopulatie tegenwoordig geheel beperkt tot Natura 2000-gebieden. Het doelniveau van

²⁰ De beschreven staat van instandhouding kijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

250 paren ligt ver boven de historische referenties: 120-130 en 110-120 (respectievelijk 1992 en 1996)²¹. Het landelijk doelniveau opgenomen in het landelijk doel is daarom verlaagd²² tot 110 paren (genoemde referenties zijn geflatteerd door tijdelijk gunstige omstandigheden in zuidelijk Flevoland). De som van de gebiedsdoelen (107) is nu nagenoeg gelijk aan genoemd doelniveau. De doelstelling voor het Bargerveen wijkt af van de landelijke doelstelling vanwege de stabiele trend in het gebied.

A119 – Porseleinhoen					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	4	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	2	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	15	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	4 (†)	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen ...	uitbreiding	verbetering	1 (†)	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	20 (†)	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	20 (†)	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	20 (†)	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	15 (†)	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	30 (†)	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	20	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water ...	behoud	behoud	10 (†)	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	20 (†)	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	10 (†)	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	10 (†)	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	10 (†)	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	15 (†)	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	7 (†)	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	2	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	40 (†)	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	8	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	9 (†)	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	1	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	5 (†)	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	uitbreiding	verbetering	5 (†)	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het porseleinhoen is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “zeer ongunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling voor het gebied Bargerveen wijkt af van de landelijke doelstelling. Verwacht wordt dat behoud van het leefgebied voldoende zal blijken om de populatie te laten toenemen.

²¹ Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2, 2001), zie ook Bekhuis & Zijlstra (Limosa 64 (1991: 143-153) waaruit blijkt dat de landelijke populatie pas sinds 1980 boven de 100 is uitgekomen; voor het oorspronkelijke doelniveau van 250 bestaat geen historische referentie.

²² Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog (Stcrt. 2009, 38).

A153 – Watersnip					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	100	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	16	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	150	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	120	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, ...	uitbreiding	verbetering	60 (↑)	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de watersnip is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk "zeer ongunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het Bargerveen wijkt af van de landelijke doelstelling. Het gebied biedt onvoldoende potentie voor uitbreiding van het leefgebied. Het gekozen doelniveau is het gemiddeld aantal voorkomende broedparen in de periode 1999-2003.

A222 – Velduil					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	5	aanwijzingsbesluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	aanwijzingsbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	10 (↑)	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	2 (↑)	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	1	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de velduil is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling omvat een herstelopgave voor het leefgebied: "uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor een populatie van 60 paren". Dit is een wijziging ten opzichte van het Natura 2000 doelendocument, waar de doelstelling voor de populatie geformuleerd was als herstel van ten minste 5 sleutelpopulaties van ten minste 20 paren (nationale populatie van ten minste 100 paren)²³. Dit betreft het populatieniveau van begin negentiger jaren toen er buiten de waddeneilanden nog tijdelijk geschikte broedplaatsen aanwezig waren. Het gemiddelde gedurende de periode 1999-2003 bedroeg 27 broedparen, vrijwel beperkt tot de waddeneilanden. Herstel naar de situatie van twintig jaar geleden wordt niet realistisch geacht, omdat in het binnenland nauwelijks nog regelmatig bezette broedplaatsen aanwezig zijn. Gezien de neutrale trend van de populatie in het Bargerveen, is in dit gebied gekozen voor een behoudsopgave.

A224 – Nachtzwaluw					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	30	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	50	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	610	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	80	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De ...	behoud	behoud	30	ontwerpbesluit

²³ Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Terschelling, Duinen Ameland en Duinen Schiermonnikoog (Stcrt. 2009, 38).

138	Weeter- en Budelerbergen & ...	behoud	behoud	20	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	5 (†)	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	30	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	25	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de nachtzwaluw is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig"²⁴. De landelijke doelstelling luidt "behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie van ten minste 1.000 paren". Dit is een wijziging ten opzichte van het Natura 2000 doelendocument, waar abusievelijk een draagkracht voor ten minste 800 paren wordt vermeld. Behoud van de populatie is gerelateerd aan de periode 1999-2003 toen de populatie gemiddeld 1.000 paren bedroeg. De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan op de landelijke doelstelling.

A272 – Blauwborst					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	120	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	150	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	80	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	190	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	300	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	2.300	ontwerpbesluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	450	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	350	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	behoud	200	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de blauwborst is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A275 – Paapje					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	25 (†)	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	10 (†)	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	10	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	5 (†)	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	60	ontwerpbesluit
025	<i>Drentsche Aa-gebied</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>10 (-)</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
027	Drents-Friese Wold & ...	behoud	behoud	20	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	20 (†)	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	uitbreiding	verbetering	30 (†)	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	5 (†)	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	5 (†)	ontwerpbesluit
087	<i>Noordhollands Duinreservaat</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>5</i>	<i>ontwerpbesluit</i>

De landelijke staat van instandhouding van het paapje is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling omvat een herstelopgave

²⁴ De beoordeling "gunstig" op het aspect leefgebied wijkt af van de beoordeling "matig ongunstig", zoals gegeven in het Natura 2000 profielendocument (2008), omdat de beoordeling "matig ongunstig" gebaseerd was op bedreigingen die betrekking hebben op het aspect toekomstperspectief (ook als "matig ongunstig" beoordeeld).

voor het leefgebied en een doelniveau voor de populatie van 700 paren. Dit is een wijziging ten opzichte van het Natura 2000 doelendocument, waarin de doelstelling voor de populatie geformuleerd was als herstel van populatie tot 2.000 paren verdeeld over ten minste 20 sleutelpopulaties van ten minste 100 paren²⁵. Dit doelniveau lag echter boven de (hoogste) historische populatieschatting die dateert uit de jaren zeventig: 1.250-1.750 paren en is ruim het dubbele van de schatting begin jaren tachtig: 700-1.000 broedparen. Sinds de jaren zeventig is de verspreiding met ruim de helft gekrompen. Herstel naar de situatie van dertig jaar geleden (en zelfs meer dan dat) wordt niet realistisch geacht gelet op de verspreiding, schaal en oorzaken van de aantalsafname²⁶, reden waarom het landelijk doelniveau is verlaagd naar 700 (ondergrens schatting van ruim 25 jaar geleden, ongeveer de helft van het populatieniveau in de jaren zeventig). De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A276 – Roodborsttapuit					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	40	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	65	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	100	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	85	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	90	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	60	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	1.100	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	35	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De ...	behoud	behoud	60	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen ...	behoud	behoud	20	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	120	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	behoud	80	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	85	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	20	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de roodborsttapuit is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het gebied Bargerveen sluit aan op de landelijke doelstelling.

A338 – Grauwe klauwier					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Besluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	5 (↑)	aanwijzingsbesluit
025	<i>Drentsche Aa-gebied</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	10 (↑)	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	10 (↑)	ontwerpbesluit
028	<i>Elperstroomgebied</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	5 (↑)	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	uitbreiding	verbetering	100 (↑)	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	40 (↑)	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	3 (↑)	ontwerpbesluit

²⁵ Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Duinen Schiermonnikoog (Stcrt. 2009, 38).

²⁶ Van oudsher een soort van het kleinschalige cultuurlandschap; door intensivering van het agrarisch graslandbeheer kan de soort zich tegenwoordig alleen nog in bloemrijke graslanden in en rond natuurgebieden handhaven.

De landelijke staat van instandhouding van de grauwe klauwier is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstelling van het Bargerveen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

B.4.3. Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Niet-broedvogelsoorten				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Vogelsoort	Aantal gebieden	Landelijke doelstelling populatie	Populatie Bargerveen	Besluit
A037 Kleine zwaan ^a	29	4.820	130 (max)	ontwerpbesluit
A039 Taigarietgans ^b	3	650	150 (max)	ontwerpbesluit
A039 Toendrarietgans ^b	10	34.100	17.600 (max)	ontwerpbesluit

- (a) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor de kleine zwaan geformuleerd. De recente afname is verbonden aan een afname op internationaal niveau en mogelijk aan enkele andere slecht stuurbare factoren (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- (b) De staat van instandhouding van de soort is beoordeeld als "gunstig".

Afdeling en nummer
NBOR - 7583

6 S
RIJSWIJK (ZH)

26 JUNI 1973

AFSCHRIFT

NLB

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende dat het op bijbehorende kaart SN 6 aangegeven gebied, genoemd "Meerstalblok", een natuurmonument is, dat eigendom is van de Staat, en dat het wenselijk is dit natuurmonument aan te wijzen als staatsnatuurmonument;

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, burgemeester en wethouders van Emmen en gedeputeerde staten van Drenthe;

Gelet op artikel 21, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet (Stb.1967, 572);

B E S L U I T :

Het op bijbehorende kaart SN 6 aangegeven gebied wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,

(W.Meijer)

TOELICHTING

Het C.R.M.-reservaat "Meerstalblok" (66 ha) ligt op ongeveer 3 kilometer ten zuiden van Zwartemeer, gemeente Emmen. In het omringende vlakke landschap valt het op door zijn dikke veenpakket, dat in een gedeelte van het natuurmonument nog in oorspronkelijke staat aanwezig is. Eensdeels bestaat dat uit "levend" hoogveen, anderdeels uit "rustend" hoogveen. De kern van het levende hoogveen is gelegen in een zogenoemde "meerstal", een ondiep, natuurlijk hoogveenmeertje van enkele tientallen meters doorsnede.

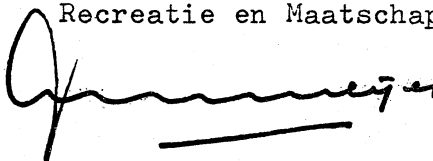
Het natuurmonument is een van de laatste restanten onvergraven hoogveen in Nederland en in de eerste plaats als zodanig van uitzonderlijke waarde.

Voorts zijn hoogvenen bij uitstek voedselarme milieus met uiterst karakteristieke levensgemeenschappen, die niet soortenrijk zijn, maar wel zeldzame tot zeer zeldzame soorten herbergen.

Binnen het natuurmonument liggen ook enkele percelen halfnatuurlijk grasland. Deze graslanden zijn in vegetatiekundig opzicht van grote betekenis en worden als zodanig in stand gehouden.

Voor het onderhavige C.R.M.-reservaat is een beheersplan vastgesteld, zodat aan het bepaalde in artikel 21, derde lid, van de wet ten volle kan worden voldaan. Deze omstandigheid heeft de aanleiding gevormd om tot aanwijzing als staatsnatuurmonument over te gaan.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk,

(W.Meijer)